

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 100:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosbeide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr L. A. Kuoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, 's-Gravenhage; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. Rollmann, Utrecht; Dr J. Thijss, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielinga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Broestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goos
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned-Indië f7.50 per jaar.
Advertentie: 25 ct p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Het Amerikaansche Wijkkerken-stelsel — ons ten voorbeeld II. — Uit de Schrift: De schoone erfenis (Ps. 134:1-8). — Kerkelijk Leven: Mag met een verheerlijktelings langer gedraald? XVIII. Schrift en Schrift-beschouwing II. Een nieuw kerkrecht? De psychologie van het selisma. Een andere geest. — Opvoeding en Onderwijs: Onbiddelijke erfenis? — Literatuur en Kunst: „Het huis eener kunstenaar“. — Zending en Evangelisatie: De wereld van den Islam. — Uit de Britten. Kerken: Pers. meningen. — Perschoon. — Kerknieuws.

HET AMERIKAANSCH WIIKKERKEN-STELSEL — ONS TEN VOORBEELD.

II.

Wie door Amerika reist moet wel den indruk ontvingen, dat het Amerikaansche volk buitengewoon kerkisch is.

Het bewoonde gedeelte van het land is met kerkgebouwen overzaaid.

Wandelt men slechts een half uur door New-York, dan komt men er ik weet niet hoeveel tegen.

In kleinere plaatsen is het getal kerkgebouwen in verhouding nog grooter.

De mooiste plaatsen zijn er voor uitgezocht.

Men krijgt vanzelf den indruk, hoezeer de kerk in het publieke leven voortaan staat.

Ons oude Europa kan daartegen niet ophieden. Nu is dat eensdeels hieruit te verklaren, dat Amerika het land is van de „denominations“.

Men kan bijna zeggen, dat de kerkengroepen, kerkgenootschappen, sekten, daar zonder tal zijn.

Een statistiek, waarop geen enkele „denominations“ vergeeten is, zal men niet licht kunnen opstellen.

Haar aantal wordt verschillend opgegeven.

Zelfs hoorden wij het cijfer vierhonderd noemen.

Het spreekt vanzelf, dat, waar op godsdienstig terrein zooveel verscheidenheid heerscht, dit ook haar uitdrukking moet vinden in de kerkgebouwen.

Natuurlijk is daarmee niet beweerd, dat in één stad als New-York of Chicago al de „denominations“ vertegenwoordigd zouden zijn.

Toch zijn er vele.

Dat alle niet even diepe wortelen slaan in het volksleven en dat alle kerken niet even druk bezocht worden, is bekend aan ieder, die wel eens wat over het kerkelijk leven in Amerika gelezen heeft.

Met allerlei kunstmiddelen, met zgn. attracties als dans en zang, zoekt men soms het volk naar de kerk te lokken.

Het droevigste staaltje zag schrijver dezes wel in San Francisco.

Daar stond een predikant vóór den aanvang van den dienst aan de deur van zijn fraaie kerk om een jongen, die voorbij kwam, aan te spreken en te verzoeken de godsdienstoefening bij te wonen en op die manier kreeg hij een klein groepje bij elkander.

Dat herhaalde zich Zondag aan Zondag, zoo werd mij verteld.

‘Was jammer van die mooie kerk.

Hoeveel beter ware zij besteed aan de Christelijke Gereformeerde Kerk aldaar, die, hoewel niet groot, zich toch in flinker kerkbezoek mag verheugen.

Overal beluistert men de klacht, dat de „movies“ (de bioskopen) bezig zijn de kerk te verdringen.

Doch dit houdt niet in, dat het overal en in elke kerk zoo is.

Kerken, waaraan een beroemd prediker is verbonden, zijn vaak geregeld stampvol.

En wat de kerken van Gereformeerde konfessie aangaat, deze nemen, wat ik er van gezien en gehoord heb, een zeer gunstige, zoo niet een exceptionele positie in.

Daar behoeft het kerkbezoek niet kunstmatig te worden aangewakkerd en heeft men nog geen spreker van naam noodig, om op een trouwe opkomst te kunnen rekenen.

Konden er van andere kerkengroepen of genootschappen wel gebouwen worden gesloten, in de kerken van Gereformeerde konfessie is dat niet het geval.

Daarom zijn wij voor de toekomst van het Calvinisme in Amerika niet zonder hoop.

Doch uit de talrijke „denominations“ alleen is het groote aantal kerkgebouwen nog niet te verklaren.

Hier toe werkt in het bijzonder mede het parochiestelsel, dat van het Amerikaansche godsdienstige leven schier een wezenlijk bestanddeel uitmaakt.

Kathedraal en lokaal Amerika weinig.

Er zijn er enkele.

Maar over het geheel zoekt men het niet in groote menschenpakhuisen, waaraan vele onzer kerken nog maar al te zeer doen denken.

Veeleer legt men zich toe op een verdeling van betrekkelijk kleine kerkgebouwen over heel de stad.

En ieder kerkgebouw is het eigendom van een zelfstandige gemeente met eigen kerkeraad en eigen predikant.

Een plaatselijke kerk, welke over meerdere kerkgebouwen beschikt, vindt men er, zoover ons bekend, niet.

De massale stadskerk zal men daar toevergeefs zoeken.

Streng is daar het parochiestelsel toegepast.

Streng — en toen met een groote mate van vrijheid, zooals wij nader zullen aantoonen.

Naar het uitwendige van de gebouwen te oordeelen, verblijden deze gemeenten zich over het geheel in financieelen bloei.

Wel is het eene gebouw van kostbaarder materiaal opgetrokken dan het andere, maar toch zijn ze zoo goed als alle welverzorgd.

Zij hebben iets intiem, iets gezelligs, iets warm.

Terwijl er bij ons kerken zijn, die nog geen veertig jaar staan en door herhaalden uithouw geheel mismaakt zijn geworden, den vorm van een pijpende hebben gekregen, smakeloos aandoen en midden in den zomer een koude rilling veroorzaken, is men er in Amerika beter aan toe.

Zeker, als men aan het vergelijken gaat, behoeven onze nieuwste kerkgebouwen voor die in Amerika niet onder te doen en winnen het in bouwstijl, maar zij blijven toch kouder.

Voornamelijk komt dit wel hierdoor, dat zij grooter zijn.

Dit betreft dan nog maar het nederlijke.

Maar ook naar het innerlijke biedt de wijkkerk er voordeelen, welke wij in de groote steden niet kennen.

De intensiteit van het gemeentelijke leven is er ongetwijfeld hooger, al zien wij niet over het hoofd, dat men in ons vaderland ook vindt, wat men in Amerika mist.

Doch daarover nader.

Hoe ontstaat daar een parochiekerk?

Die vraag zal ons eerst bezig houden.

Drie oorzaken zijn hier te noemen.

1o, omdat een kerkgebouw te klein wordt voor de steeds groeiende gemeente.

2o, omdat ergens een nieuwe wijk ontstaat.

3o, omdat tongevolge van het Amerikanisatieproces het sterk toenemende Engelsch sprekende deel der gemeente om eigen diensten vraagt.

Wat nu het eerste geval aangaat n.l. dat een gemeente zóó groeit, dat het kerkgebouw te klein wordt — een kerkeraad zal er zeker niet aan denken aan het gebouw te gaan prutsen. Ook zal hij niet zoo licht zelf het initiatief nemen om de vorming van een nieuwe wijkkerk te bevorderen. In dat opzicht zijn de kerkeraaden daar al precies als hier: ze houden graag de schakels bij elkaar.

Zij laten het liefst bij het oude zoolang dit maar mogelijk is. Maar vóór dien tijd kunnen zij er op rekenen, dat er stemmen uit de gemeente rijzen, welke om zelfstandige kerkformatie verzoeken. Het initiatief gaat dan gewoonlijk van gemeentelieden uit. Dat deel, dat het verst van de

kerk woont, steekt de hoofden bij elkaar en richt zich met zijn wensch tot den kerkeraad. Er zijn kerkeraaden, die van stonde aan medewerken. Zij worden om hun toeschietelijke houding geprezen. Maar dikwijls verzetten de kerkeraaden er zich sterker of zwakker tegen. Dan wendt het deel, dat zelfstandig wil worden zich tot de classis. Deze benoemt dan een commissie. En gewoonlijk verkrijgt het appellerende deel zijn wensch. Soms wordt nog eenige officiële stem geboden. Maar soms kan de zelfstandige wijkkerk van het begin af zichzelf redden. Er zijn voorbeelden van, dat een gemeente van 40, 50 gezinnen uit eigen middelen een kerk bouwt, een predikant een behoorlijk traktement geeft en hem ook een auto — want een predikant zonder auto is in Amerika bijna iets ondenkbaars — offreert.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

De schoone erfenis.

Een schoone erfenis is mij geworden.
Ik zal den Heere loven, die mij raad heeft gegeven.
Zelfs bij nacht onderwijzen mij mijn nieren. Ik stel den Heere geduriglijk voor mij.
Psalm 134:1-8.

Welke de schoone erfenis geweest is, waarvan David hier gewaagt, weten we niet precies. Maar er is wel een schoone veronderstelling.

De Koning was gered uit dreigend doodgevaar. En wist zich veilig bij God, op wien hij vertrouwd.

Die God is zijn God, het deel zijner erve en zijns bekens. Die God zegent hem, want hij ontvangt uit diens hand een rijk bezit, een schoone erfenis.

Niet ongepast is het hierbij te denken aan den dorschvloer van Ornan den Jebusiet. Juist op deze plaats had de Heere de hand van den slaanden verdertogel van het volk afgewend.

Hier wordt dan ook het altaar der aanbidding gebouwd om Jehovah te danken voor Zijne verlossing. Hier had de Koning den dood zien dreigen en nu wordt diezelfde plaats aan zijn bezit toegevoegd. Later zal hier de tempel verrijzen.

De Heere wilde er wonen naar Zijn raad.

De dankbaarheid van David over dit verworven goed staat dus met den dienst van God in 't nauwste verband. Niet opdat hij er zelf profijt van hebben zou is deze schoone erfenis hem geworden. Doch opdat hij er 's Heeren naam mee zou verheerlijken.

Het rechte danken voor ontvangen zegeningen moet steeds gepaard gaan met het gebed: Heere, wat wilt Gij, dat ik er mee doen zal?

Dan ontvangt God ook de eer.

Nauwelijks toch mocht David ademhalen na zooveel bangen tegenspoed of hij was bezig zijn Redder te loven.

Niet alleen met den mond, ook met de daad.

Want hij prees dankend en belijdend Diens heiligen Naam, maar hij bouwde ook onoverwilt op den dorschvloer van Arauna een altaar, waarop hij brandofferen en dankofferen offerde voor Jehovah.

En dat alles deed hij om zijn God als Raadgever te prijzen.

Immers, Jehovah Zelf had door Zijn Geest hem tot verootmoediging en schuldbelijdenis gebracht en hem door profetische godsspraak Arauna's dorschvloer tot een heiligdom doen wijden. Door Zijn Raadgeving was de Heere Redder gebleken.

En als diezelfde Heere ons in gewichtige dagen of bij ernstige beslissingen raad geeft door Zijn Woord en Geest, door verhooring van ons gebed, eischt Hij dan ook van ons niet aanstonds het dankoffert om er Hem mee te loven?

Er is zoo nauwe samenhang tusschen de schoone erfenis en het danken van den raadgeverenden God.

Maar dan moeten ziel en zinnen ook op den eeuwigen God gericht worden opdat we ons indenken en inleven in Zijne zegeningen.

Dat zoekt David.

Zelfs bij nacht onderwijzen hem zijne nieren.

En hij stelt zich den Heere geduriglijk voor oogen. Er is dus een hooge spanning in zijn geest. In den stillen nacht kon hij niet tot rust komen. En die rusteloosheid was hem goed.

Hij was te vol met de eeuwige dingen, om den slaap te vatten.

Hij werd door zijn „nieren“ onderwezen of opgewekt om den Heere te loven en aan Diens goedertierenheid te denken.

Met „nieren“ wordt hier naar Oostersche uitdrukking bedoeld het diepe innerlijk van den mensch, de zetel van zijn begeeren en verlangen.

Gelukkig het kind Gods, wiens diepste harteroerselen ook in slapeloze nachten uitgaan naar de aanbidding van zijn God en Koning.

Tot welke hoogte klom de extase in Davids zingende ziel!

Hij zag zijn God voor zich!

Hij schouwde Hem met het oog des geloofs en die aanschouwing vervulde zijn hart met diepe bewondering, maar ook met een vast vertrouwen.

O, wat zouden wij voor veel zonde bewaard blijven als pok wij ons den Heere geduriglijk voor oogen stelden en bewust leefden in Zijn heilige tegenwoordigheid. Hij de stille getuige bij al ons doen en laten, de toehoorder bij al onze gesprekken. Hij blijft in de verborgen schuilkamers onzer harten. En Hij is ook nabij allen, die Hem aanroepen; met Zijn leiding, kracht, hulp, bewaring, hoede, vermaning, bestraffing of vertroosting.

Als wij ons waarlijk den Heere als een verzoend God in Christus voor oogen stellen dan zijn wij veilig te midden der vijanden, zelfs in nood en dood. Veilig met de schoone erfenis.

Veilig in de doorwaakte nachten.

Veilig bij de overleggingen van het diepe hart.

Veilig straks bij hernieuwden arbeid en hernieuwden strijd.

M.

KERKELIJK LEVEN.

Mag met een verbeterde bijbelvertaling langer gedraaid?

XVIII.

Sinds de Synode van 1917, waarop de zaak van een hersiening der Statenvertaling ter sprake kwam, is er veel veranderd.

Een groot deel van het voorbereidende werk, dat daar noodig werd geacht, is thans geleverd.

Het tekstonderzoek is thans op een rustpunt gekomen.

Andere vertalingen dreigen ook in onze kringen de Statenvertaling te verdringen.

Voorbeelden ter vergelijking van de STV. (= Statenvertaling) met nieuwe vertalingen, welke als voorbereidend werk voor een verbeterde vertaling kunnen dienen.

1. Uit de Psalmen. 2. Uit Jesaja. 3. Uit Jeremia. 4. Uit de Klaagliederen. 5. Uit Habakuk. 6. Uit Nahum. 7. Uit 1 Koninkon.

Over het Nieuwe Testament kunnen wij korter zijn dan over het Oude.

Voor eerst, omdat er nog niet zo veel nieuwe vertalingen over verschenen als over het Oude en wij ons ten deel stelden te putten uit het voorradige materiaal.

Vervolgens, wij het tekstonderzoek bij het N. T. veel verder is gevorderd dan bij het O. T.

Doch vooral, omdat de Stv. (= Statenvertaling) van het Nieuwe Testament beter is dan die van het Oude. Dat houdt geen beschuldiging in tegen de Statenvertalers van het Oude Testament, als zouden zij minder voor hun taak berekend zijn geweest. Maar de taalstudie van het Grieksch was toen meer gevorderd dan die van het Hebreewsch.

Men zal dan ook in het Nieuwe Testament moeilijke passages van 8 of 10 verzen kunnen aanwijzen, welke door verbeterde vertaling een geheel gewijzigden zin ontvangen.

Echter wane men niet, dat hierin slechts weinig verbeteringen aan te brengen zijn.

Die verbeteringen betreffen meer finesses, een enkel woord, een zinswending, maar welke allerminst van betekenis zijn onthloot en welke bij den bijbellezers menig vraagteeken, dat hij zich stelt, doet wegvallen.

Van de evangeliën is van Gereformeerde zijde alleen nog maar Mattheüs bewerkt.

Wij bezitten daarover het hoogstaand wetenschappelijk werk van Prof. Groshede, dat evenwel geen doorlopende vertaling biedt. Daaruit kunnen wij dus voor deze artikelen niets ontleenen.

Gelukkig bezitten wij een meer populaire bewerking van Prof. Dr J. A. C. van Leeuwen, hoogleeraar te Utrecht, die de Gereformeerde belijdenis van harte liefheeft. Zij verscheen in de serie „Tekst en Uitleg“. En gelijk de naam van deze serie reeds te kennen geeft, behelst deze wel een vertaling.

Wat in de Stv. van het Nieuwe Testament dadelijk opvalt is, dat daarin nog al een ruim gebruik wordt gemaakt van inlasschingen. Woorden of zelfs zinsdelen, welke het Grieksch niet heeft, werden er door onze Statenvertalers ingevoegd en dat natuurlijk alleen om dien zin te verduidelijken.

Het is echter de toelag van de nieuwe vertalingen om al die inlasschingen (welke men in onze gewone bijbeluitgaven met schuine letter gedrukt ziet) zooveel mogelijk weg te laten.

Een streven, dat niet genoeg kan worden geprezen, omdat men alzoo dichterbij blijft bij den oorspronkelijken tekst.

Een voorbeeld daarvan treft men al dadelijk aan in het eerste hoofdstuk van Mattheüs.

Daar leest de Stv. in vs 7: en David, de koning, gewon Salomon bij degene, die Uria's VROUW WAS GEWEEST.

Prof. van Leeuwen vertaalt echter nauwkeuriger: David verwekte Salomo bij Uria's vrouw.

De toevoeging WAS GEWEEST is dus vervallen. VROUW was hier geen toevoeging, omdat in het Grieksch dat woord niet uitdrukkelijk behoefde genoemd, maar in den geslachtsvorm der vorige woorden reeds inzat.

Nu lijkt dit een kleinigheid.

Toch is het dat niet.

In dit geslachtsregister wordt Bathseba nog altijd genoemd: Uria's vrouw.

Het feit, dat Salomo geboren is, toen David met haar gehuwd was, doet er niets van af, dat zij, om het zoo eens voor te stellen, in de oogen Gods bleef Uria's vrouw.

De zonde van David wordt zelfs in deze opsomming der geslachten nog als met zwarte kool getekend.

Een tweede voorbeeld levert het tweede hoofdstuk.

De Stv. zegt in het eerste vers: Zie, EENIGE Wijzen van HET Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen.

Maar EENIGE komt in den Grieksch tekst niet voor.

Het kunnen er best, ten spijt van Rome's leer, velen geweest zijn.

Juister is dan ook de vertaling van Prof. v. Leeuwen: zie daar kwamen Oostersche Magiërs te Jeruzalem. (Of in een volksvertaling het woord „Magier“ aanbeveling verdient, laten wij thans in het midden).

Hieruit blijkt, dat, hoewel dit kleine dingen schijnen, zij toch onze voorstelling beïnvloeden.

Laten deze twee voorbeelden voorshands genoeg zijn.

Zij zijn met tientallen te vermenigvuldigen.

Een enkele wijzen wij later nog wel aan.

Vreemd doet in vers 11 van ditzelfde hoofdstuk aan de vermelding, dat de Wijzen hun schatten opengedaan hebben. Prof. van Leeuwen's vertaling neemt dit vreemde geheel weg. Daar staat: openden hun kisten met kostbaarheden.

In vers 16 van dit hoofdstuk leest men in de Stv.: EENIGEN afgezonden hebbende, heeft omgebracht al de kinderen, die binnen Bethlehem en in al deszelfs landpalen WAREN, van twee jaar OUD en daaronder, naar den tijd, dien hij van de Wijzen naarstiglijk onderzocht had.

Niet alleen heeft Prof. v. Leeuwen hier weer de inlasschingen weggelaten, maar hij heeft „kinderen“ zeer terecht vervangen door „knapen“, „in al deszelfs landpalen“ in de taal van onzen tijd overgebracht door „de gansche omgeving“ en ook het laatste deel van dit vers duidelijker uitgedrukt.

Ziehier zijn vertaling: en liet in Bethleem en de gansche omgeving alle knapen van twee jaar en daaronder dooden, in overeenstemming met de inlichting over den tijd, die hij van de Magiërs gekregen had.

In 3:7 stelt hij voor het: wie heeft u aangevozen te vlieden van den toekomenden toorn? dit: wie heeft u te verstaan gegeven den toekomenden toorn te ontvluchten?

In 3:9 leest hij voor: en meent niet bij u-zelfen te zeggen, dit verhelderend: en laet het niet bij u opkomen te zeggen.

Een woord kan soms een eigenaardige wending geven.

Zoo b.v. in 4:7. De Stv. heeft: Jezus zeide tot hem: er is wederom geschreven. Maar Prof. v. Leeuwen vervangt „wederom“ door: ook. Het gesprek tusschen Christus en den duivel wordt hierdoor wel eenigszins begrijpelijker. De duivel beroept zich op de Schrift. Maar Christus maakt dat beroep ongedaan, door te kennen te geven, dat de duivel eenzijdig citeert. Satan gebruikt teksten, die in zijn kram te pas komen, maar laat niet de volle Schrift spreken. Vandaar, dat Jezus hem tegenwerpt, dat veelzeggende: er is ook geschreven.

Wij doen hier en daar maar eens een greep.

In 5:9 luidt de vertaling van onzen Statenbijbel: Zalig ZIJN de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

Doch die van Dr van Leeuwen: zalig de vrede-stichters, want zij zullen den naam van kinderen Gods dragen.

De nauwkeurigheid is hier aan den kant van de nieuwe vertaling.

Voor den zin is dit niet onbetekenend.

Niet zij, die passief den vrede bewaren, maar zij, die actief den vrede bewerken, worden hier zalig gesproken.

In „Vragenbussen“ wordt herhaaldelijk uitleg gevraagd van teksten als Matth. 5:20 en 22; 6:22.

De moeilijkheid in Matth. 5:20 schuilt in het woord: overvloediger. „Want ik zeg u; tenzij

uw gerechtigheid overvloediger zij, dan der Schrift geleerden en der Farizeeën, dat gij in het koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan.“ (Stv.).

„Overvloediger“ ziet op een kwantiteit, een hoeveelheid. Men zou hieruit dus kunnen afleiden, dat de hoeveelheid gerechtigheid bij de Schriftgeleerden en Farizeeën niet groot genoeg is.

Toch bedoelt de Heiland dat allerminst.

Het gaat niet om een verschil in kwantiteit (hoeveelheid), maar in kwaliteit (hoedanigheid). De gerechtigheid moet een gansch ander karakter dragen.

Dat nu komt goed uit in de vertaling van Prof. v. Leeuwen: „Want ik zeg u, tenzij uwe gerechtigheid die der Farizeeën en Schriftgeleerden ver te boven gaat, zult gij zeker niet ingaan in het koninkrijk der hemelen“.

Ver te boven gaan, d.w.z. de gerechtigheid moet op een veel hooger plan liggen.

Een altoos terugkeerende vraag geldt het „Raka“ in 5:22. „En wie tot zijn broeder zegt: Raka! die zal strafbaar zijn voor den grooten raad.“ (Stv.).

Maar de weetgierigheid wordt op dit punt door Prof. v. Leeuwen niet eerst in zijn uitlegging, maar al aanstonds in de vertaling bevestigd: „en wie tot zijn broeder zegt: „deugniet“ is waard aan het opperste gerecht te vervallen“.

Nu de kwestie van het eenvoudige oog in Matth. 6:22, 23. „De kaars des lichaams is het oog, indien dan uw oog eenvoudig is, zoo zal uw gehele lichaam verlicht wezen, maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw lichaam duister zijn“.

Wij zullen er nu maar niet bij stilstaan, welke beschouwingen hierover ten beste zijn gegeven en wat eens, naar men zegt, een oefenaar van dezen tekst moet hebben gemaakt.

Liever geven wij zonder verdere commentaar de vertaling van Prof. v. L.: „De lamp van het lichaam is het oog. Wanneer nu uw oog is zoo als het wezen moet, zal uw gehele lichaam zijn licht hebben; doch wanneer uw oog verkeerd is, zal uw gehele lichaam donker zijn“.

Niet aanstonds doorzichtig is Matth. 11:12: „En van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe, wordt het koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen het met geweld.“ (Stv.).

De Stv. draagt daar ongetwijfeld schuld aan.

De nieuwe vertaling leidt tot juister gedachte: „Van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe breekt het koninkrijk der hemelen zich met kracht baan en stoutmoedigen grijpen het“.

In een van mijn uitgegeven preeken vertaalt ik het nog een beetje anders. Maar in den grond komt het toch op hetzelfde neer. Hier is sprake van „heilich geweld“ en niet van onheilich krachtsontplooiing.

„Indien dan uw rechteroog u ergert, trekt het uit en werpt het van u“, zegt de Stv. in Matth. 5:29.

„Indien u echter uw rechteroog tot een val wordt, rukt het uit en werpt het van u“, zet Prof. v. L. ervoor in de plaats en meteen verstaat men, wat met ergeren gemeend is.

Lieten de Farizeeën de armen met trompetten bij elkander roepen? Zoo heeft men gevraagd naar aanleiding van Matth. 6:2. „Wanneer gij dan almoeft doet, zoo laat voor u niet trompetten, gelijk de geveinsden in de synagogen en op de straten doen“.

De vertaling van Prof. v. L. zet die verkeerde onderstelling recht: „Wanneer gij dan almoeft doet, bazuin het niet uit, zooals de geveinsden in de synagogen en op de straten het aanleggen“.

Uitbazuinen is een woord, dat wij figuurlijk opnemen en zoo is het ook hier bedoeld. De Farizeeën beoefenden de milddadigheid met veel ophef. Zij gaven met het oog op de tribune. In onzen tijd zouden zij hun jas vol met liefdadigheidsbloempjes laten spelden.

Ook Matth. 10:9, 10 heeft in onze Stv. naderen uitleg noodig: „Verkrijgt u noch goud, noch zilver, noch kopergeld in uwe gordels; noch male to den weg, noch twee rokken, noch schoenen, noch staf; want de arbeider is zijn loon waardig“.

Zulk een uitlegging kan echter achterwege blijven bij de vertaling van Prof. v. L.: „Verschaft u geen goud of zilver of koper in uwe gordels, geen reiszak voor de reis, ook geen twee stuks onderkleeren of schoenen of een staf. Want de arbeider is zijn voedsel waard“.

Wat bedoeld: in den naam eens discipels in Matth. 10:42? „En zoo wie een van deze kleinen te drinken geeft alleenlijk een beker koud water in den naam eens discipels, voorwaar zeg ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen“ (Stv.).

De vertaling van Prof. v. L. geeft daarop het antwoord: „En wie een dezer geringen ook maar een beker koud water te drinken geeft omdat hij een discipel is, voorwaar, zeg ik u, hem zal zijn loon zeker niet ontgaan“.

Ook over den zoogenaamden walvisch van Jona wordt hier licht ontstoken.

Hoeveel is hierover niet gediscussieerd!

Hoeveel verhandelingen zijn er niet over geschreven!

Hoeveel onderzoekingen daaromtrent niet gedaan!

Hoeveel walvischen zijn er niet over in het

keelgat gekon!

Het boek en van een

Maar in a

Prof. v. L.

Alle nieuwe

over. Zoo e

commentaar

welk hier b

Dat heeft

het wonder

gemis weg

Dech, om

Duister i

al hunne w

zien te v

cedels

kleederen

Het nood

taling van

gebedsri

ten groot

Ieder, di

op de hoog

worden ver

Wij zullen

laten.

Men den

teksten, wel

meld.

Onze gre

De keuze

breiding va

— Schrift

De kwestie

aldus te wor

endoopende

halve meer

schen de

Schriftbe

Natuurlijk

beschouw

Dat zou d

Want zoo

„oneindige“

Uit dat a

loswikkelen

formeerde,

en die derd

Neen, twe

Het kar

tegenover el

subjekt, de

schouwde.

Laat ons

subjektief is

den bescho

Indien da

van een S

zijn ontleen

Want een

maar wel d

Als een G

elkaar op d

zij zich eige

wing beroep

Maar dat

beroofd.

Of wil m

boud, maar

alleen delv

wing.

De Schri

maar ook e

De Schri

die altijd g

Zij bewaart

van haar g

En het ar

eigen subje

Dan ja,

af, hoe die

Maar dat

beschouwin

door diens

Staan bei

der, dan kat

niet instaan

mender mo

Hoogsten

dat wat hij

Dat waar

zoodra hij

Schriftbes

Totdat hi

wat is waa

Als eenig

Kantiaansch

Hem kw

heid van

een benade

Schriftbes

Maar mo

ten in het

Zal hij n

een christe

Christus' v